אגרות הראי"ה - כרך ד' - אגרת אקיא

תמצית האגרת

תאריך ומקום: אי תמוז תרפ"א - ירושלים
נמען: קהילה (שואל)

אין למכור בית קברות ישן, שפסקו לקבור בו, כדי לבנות מדמיו בית ועד הקהילה, חדרי חברות ובית ספר: 'לזלזל בכבוד המתים... בשביל הנאת ממון, אפילו לדבר מצוה' אינו נכון ('חטוטי שכבי', יבמות סג ב). אם אסור לטלטל אפילו מת יחיד, ק"ו דורות שלמים.

עיקרי הדברים

- איסור מכירת בית קברות.
- כבוד המתים.
- למצוא דרכים אחרות.

נוסח האגרת עם ביאור

בגרסה זו משולב ביאור בתוך נוסח האגרת. הביאור מופיע כך: [בסוגריים מרובעים, באות קטנה ועל רקע תכלת] *והוא אינו חלק מלשון האגרת.*

ב"ה[1]. עה"ק[2] ירושלים תובב"א[3] אי תמוז תרפ"א[4]

ע"ד[5] שאלתו, אם מותר למכור את ביה"ק[6] הישן, שכבר פסקו מלקבור בו, בשביל לבנות מדמיו בית ועד הקהלה ודירות ולשכות לחברות ובי"ס[7] לאמונה ודת. אין דעתי נוחה כלל לזלזל בכבוד המתים שוכני עפר בשביל הנאת ממון, אפילו לדבר מצוה וצרכי ציבור. ומי זוטר הא דאמרי' יבמות ס"ג ב': [וכי מעט הוא מה שאמרו ביבמות סג] והיתה יד ד' בכם ובאבותיכם - זו חטוטי שכבי. ["והיתה יד ה' בכם ובאבותיכם" (שמואל א יב, טו), ודרשו: זו חטטת המתים, חפירת קברים] ומשום בלבול וחרדת הדין [משום הטרדת המת ופחד הדין; בשולחן ערוך (יורה דעה שסג, א) נפסק שאין מפנים מת ממקומו, אף לא קבר יחיד] החמירו הפוסקים כמה פעמים שלא לטלטל ממקומו אפי'[8] מת יחידי, וק"ו[9] להרגיז שוכני עפר של כמה דורות ממקום מנוחתם, שלא יעלה על הדעת להתיר בשביל ריוח ממון. וכל הטעמים שכתב כת"ר[10] שרירין וקיימים הם, ודברי תורה א"צ[11] חזוק. [ודברי תורה אינם צריכים חיזוק (על פי ראש השנה כו)] ואקוה שהקהל הקדוש ימצא לו דרכים אחרים, מכובדים וכשרים, כדי להוציא אל הפועל את מחשבתם הטובה בבניני הציבור שהם חפצים לבנות. ודי יצוה עליהם את ברכתו מעתה ועד עולם.

---

1 ב"ה - ברוך השם
2 עה"ק - עיר הקודש
3 תובב"א - תבנה ותכונן במהרה בימינו אמן
4 תרפ"א - השנה תרפ"א (1920/1921)
5 ע"ד - על דבר
6 ביה"ק - בית הקברות
7 ובי"ס - ובית ספר
8 אפי' - אפילו
9 וק"ו - וקל וחומר
10 כת"ר - כבוד תורתו
11 א"צ - אין צריך

נוסח האגרות וההערות: אגרות הראי"ה, כרכים א׳-ד׳